

TELEGRAFUL ROMANU

Nº 100. ANULU XVI.

Telegraful este de două ori pe săptămâna: joi și Duminică. — Prenumeratul se face în Sabiu la expeditura poștei pe afara la c. r. poste, cu bani gata prin scrisori francate, adresate către expeditura. Pretul prenumerării pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. sau pe jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei și pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și terii străine pe anu 12 fl. 1/2, anu 6 fl. v. a.

Inseratul se plătesc pentru
întea ora cu 7. cr. sirula, pentru
a doua ora cu 5 1/2 cr. și pentru a
treia repetare cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, în 8/20 Decembrie 1868.

Evenimente politice.

In vre-o călău număr, numai amu atinsu de unele evenimente mai însemnatate politice, și adau seram si impregurarea aceea semnificativa ca burs'a e neliniscita. Acesta in decursul septamănei trecute incepuse a se reculege si resuslă intrătă'a, ca se scoboră cu vre-o trei cruceri la pretiul aurului. Influența Franciei, Angliei și Austriei si in fine si a altorui puteri, se dicea, ca a avutu acelui resultat, de incordarea escata intre Pórt a otomana si Grecia se era mai muiatu. Scirile cele mai prospete despre situatiunea intre cele două regimuri numite in urma ne lipsescu. Vedem insa burs'a urcându-se din nou, si asiā pâna a află deca acésta pote sa-si aiba causa aiurea, trebuie sa credem ca conflictul intre turci si greci inca nu este delaturat. O depesă dela 14 Decembrie n. din Atena spune ca regimul (grecescu) au respinsu pretensiunile Turciei. Mai departe ca in Atena si districte se facu demonstratiuni entuziasme in favoarea resbelului. Unu anume Petropolaki au desbarcatu in Cretă cu 1000 de voluntari.

Alta scire ne aduce "Terra" dela 4 Decembrie carea se cuprindu in urmatorele:

Aflam din isvoru siguru ca guvernul grecescu a supus ultimatum turcescu la camera si ca acésta l'a respinsu in unanimitate. Ambasadorii respectivi au parasită dejă posturile lor si lupta este iminenta.

Afacerile romaneschi ocupă mereu unu locu insemnat in afacerile politice de interesu europeanu. Schimbarea ministerului din România, da ansa la o suma de interpretatiuni a situatiunei dobbendite prin schimbare. Favorabile e parerea ce si-o da "la France" asupr'a personalor ce compunu noulu cabinetu. Cá sa amintim numai de unele, eata ce dice despre presiedinte cabinetului: ca e omulu carele impreuna elementulu liberal si conservativ; e omu inaintat in ideile cele noue a generatiunei si sympathicu poporului incaut se pote numi tribun nobilitatu. Si mai favorabile e descrierea ce o face despre ministrul de interne Cogalniceanu. Dupa ce amintesce de meritele sele literarie, de distingerea sea ca advocat si oratoru, lu infatisie ca pre barbatulu celu mai aptu de a executa reforme mari de statu cari suntu impreunate cu greutăti, pre cari densulu le scie invinge. Educatiunea lui si-o incepă in Francia si o termină la Berlinu. Totu in sensu favorabilu se pronuntia vorbindu si despre cei-a-lalti afara de dlu Cretiescu, carele a inlocuitu numai mai târziu pre demissionatul Papadopulu.

Ia Ungaria cătu putem cunoșce din press'a magiara, in locu de liniște, crește neliniștea in urm'a schimbării ministerului din România; cu deosebire dela vorbirea scrisa a presedintelui camerei Ioann Bratianu si a ministrului de interne Cogalniceanu in cōce.

In "Hazank" celim ca din Bucuresci au sosit o scire momentosa, carea pote numai mari nelinișcea. Fostul ministru Ioann Bratianu a declarat in siedint'a dela 12 Decembrie, ca aducerea armelor desaprobată de Beust s'a intemplatu cu scirea lui Napoleonu. Acesta si declarările mai departe a lui Cogalniceanu: ca "de ore ce Ungaria se pregatesce de resbelu in fatia României si acesta e indreptatita la asemenea pregatire de aparare", — indemna pre "H." a dice, ca numai o septamâna au trăit in inselatiunea, ca români si aru fi amanat planurile. De aceea cere acum cătu mai in grada inflintarea hovvedilor.

"Romanul", in acela-si numeru, in carele publica cuventarea memorata a fostului ministru Bra-

teanu (din care estragemu si noi unele pasagie) amintesce de o noua sperantia la o contielegere cu magiarii. Aceasta sperantia e greu de explicat. Dece ea are ceva temeu, atunci putem sa ne asteptăm, nu preste multa la o noua constelatiune, carea sa tienă seama de situatiunea si interesele poporelor din orientu.

Trecem si urmatorul incidentu din camer'a prussiana:

In parlamentulu din Prussi'a sa incinse o desbatere interesanta asupr'a propunerei lui Hoverbeck, ca ambasad'a prussiana din Dresd'a pre viitoru sa remana afara.

Wölfel e in contr'a propunerei acesteia. Sol'a prussiana, dice Wölfel, e de lipsa inca, pâna cându-bar. de Beust (voci: contele, contele!), — pâna cându Dlu conte de Beust si va tiené inca de datortia, a tramite unu deputatu austro-ungurescu la curtea din Sacsonia. E adeverat ca contele Beust sta acum'a in fruntea unui ministeriu parlamentariu din Austria si au pasit u cu ministeriulu acest'a pre calea reformelor liberali, asi'a incătu si au câstigatu amici si dintre liberalii afara de Austria, chiar si dintre democratii, pre cari mai inainte i persecută. Dar' eu credu, ca'l cunoscu pre contele Beust mai bine in privint'a positiunei, ce o occupa elu fatia cu Prussi'a si cu federatiunea nordica germana de o parte si fatia cu Sacsonia de alta parte; eu credu, ca suntu ore cari motive politice, cari l'au indatorat, sa sprinchesca sol'a austriaca din Dresd'a. Dlu Conte de Beust — credeti-mi pre pre onore nu au lasat nimic'a din ura sea, cea in adeveru nesanatosă, cătra Prussi'a (aplause in stang'a); nici su devenit liberali; căci acésta aru si contra naturam sui generis (ilaritate). De si sa preface dlu conte de Beust, ca aru avea "inclinatiuni liberali", acésta e numai unu productu alu urei sele cătra Prussi'a si cătra contele Bismarck. Elu si-aru ajută curendu cu unu ministeriu conservativu din Austria, deca aru vré sa constitue contele Bismarck in Prussi'a unu ministeriu mai liberalu (ilaritate mare), prin ceeace in adeveru nu vreau sa esprime nici vre o temere (ilaritate). Insa credu ca norm'a politicei contelui Beust este cugetul de a-si responsa asupr'a Prusiei. Trebuie sa recunoscem in adeveru preste totu positiunea corecta si credincioasa manifestata din partea regimului din Sacsonia, fatia cu federatiunea inca nu trebuie sa trecem cu vederea, ca in Sacsonia suntu inca multe elemente, de influența, a căroru nesuntia merge in contr'a referintiei presinte a federatiunei germane fatia cu Sacsonia (aprobări in drépt'a).

Nu ve lasati déra din partea acésta (aratându in drépt'a) sa ve seduca purtarea cea liberală a contelui Beust, nu ve lasati nici cei din partea ceastalalta (aratându in stang'a) sa ve seduca asecurările lui de pace. Numai sub egid'a lui e in stare fostulu rege din Hanover si fostulu principale electoralu din Hesse sa intărîte la resbelu in Parisu. Cá sa avem in contr'a agitatiunilor acestora o contra ponderositate in Dresd'a, me rog sa se respinga propunerea lui Hoverbeck si sa existe si de aci inainte sol'a din Dresd'a.

Dep. de Hoverbeck: Eu in adeveru nu cunoscu asiā intimu intentiunile dlu Beust, precum se vede ca le cunoscu dlu antevorbitoru (ilaritate).

Nu voi sa representesu totu, ce au facutu dlu conte mai inainte ca baronulu de Beust. Insa deca se da indemnitate de o parte, s'aru putea da si contelui Beust indemnitate. Eu vorbescu numai din punctu de vedere alu budgetului si asiā trebuie sa-mi sustinu preste totu propunerile mele.

Dep. Virchow: Si eu nu stau in reprezentarea nici cu curtea din Sacsonia nici cu demo-

cratii de acolo. Petrecendo inca mai multu tempu in Sacsonia mi s'au ascuratul din totē pările, ca Sacsonia se afla pre cale forte loiala in relatiunea sa satia cu federatiunea. In adeveru ca nu s'au făcutu fără temeu alusiune, ca democratii din Sacsonia pote ca simpatiză cu cont. Bismarck pentru purtarea lui cea libera.

Pentru aceea aru si cu multu mai bine, deca s'aru recomandă regimului nostru, ca sa apuce si elu pre calea acésta (risu in drépt'a). Ceea ce atrage sympathie cătra Austria, nu e administrarea liberala, ci legelatiunea liberală (aprobări in stang'a). Din momentulu acel'a, cându va propasi si regimul nostru astfelu, nu mai avem lipsa de nici unu ambasadoru, (aprobări in stang'a, contradiceri in drépt'a). Sa recomandamara regimului nostru o administrare liberală si o legelatiune liberală, si asiā vomu crutiā multu. (aplausu in stang'a).

Dep. cont. Bethusy-Huc: Eu credu, ca nu e de lipsa, a provocă motive asiā personale pentru incuviintarea cererei regimului, de ore-ce suntu destule motive reali. Noi nu ne temem de vre-o putere din Europa, si putem acceptă linisiti, ca ore placea-i va la vre-o putere sa ingreuneze séu sa rumpa pacea.

Nu avem lipsa din parte-ne de o provocare indirecta; pentru aceea nu potu lasa sa trăca cuvintele antevorbitorul fără nici o obiectiune. — Dresd'a traditionalmente unu terenu fructiferu pentru negotiatiuni diplomatice, chiar si pentru positiunea cea inrudita a casei domnitore cu multe alte familii domnitore, dara apoi si pentru cea eminenta ce o occupa Sacsonia in federatiunea germana nordica. Pentru aceea e de a se recomandă imperiosu, ca sa remana si de aci inainte sol'a din Dresd'a.

Ministrul presedinte contele Bismarck: Mi este absolutu eu neputintia, de a me pune in o discussione despre personalitatea unui colega din tiéra străine, nici chiar aperândulu, pentru ca aperarea acésta m'arū sili sa observu ore care margini, ca sa nu facu o impressiune falsa, cu care aru si impreunata o critica a politicii Austriei, spre ceea ce nu me simtu a fi chiamatu in locul si in momentulu acest'a. Atât'a inca potu sa constatezu, ca pâna acum nu s'au facutu eunoscutu nimic'a despre simptomele unei antipathii personale a colegului meu din Anstri'a, de-mi este iertat a me espră asiā. Eu am traitu mai inainte in relatiune buna personale cu densulu, si nu am esperiatu, ca acesta s'aru si schimbătu. Cu atât'a mai multu a-siu si chiamatu, a-lu aperă in contr'a unei critice asupr'a politicii lui, cându mi-arū si cu putintia, deca nu a-siu vrea sa eschidu obiectulu acest'a dela discussione de astadi, incătu participu si eu la ea. Nu m'aslu simti chiamatu nici barem a vorbi despre acésta, deca nu cum-va s'aru putea deduce din modulu, in care au atinsu dlu antevorbitoru luciul, ca eu a-siu puté si chiamatu in locul acest'a mai multu ca atitul, de a vorbi pentru cei de fatia; Nici eu firesc nu credu, ca sum mai putient chiamatu spre acésta că altii. —

Fiindu ca amu luato cuventulu, mi ievoia, a face inca o observare la cuvintele dlu dep. Virchow, prin care mi recomanda esemplul lui Austriai spre imitate. Eu credu, ca densulu nu au voit u sa dea recomandarea acésta in genere, ca adeca sa cerem si noi o consistintia de resbelu pentru 10 ani. Eu nu credu, ca au voit u sa ne recomande, sa imitam aci institutiunile administrative ale Austriei, care formezu unu contrayeniu in contra libertății comunei. Me vedu silitu de acelea-si consideratiuni, de cari amu fostu condusu mai inainte, a me restringe prelunga alusiunile acestea si nu potu critisă institutiunile

acelea administrative; observo numai, ca regimelor le umbra in liberalismul loru ca domnului, ea mai tina e totu-deun'a mai placuta (ilaritate). Austria su venit pînă pînă rea ei cea indelungata conservativa in stare, de a face epoca cu liberalismul acela, care la noi se numera intre acele penete de vedere, preste care cu privire la lucrul principale amu trecut de dînedîci ani, iera in multe parti deja de cincideci de ani (bravo in drept).

Dep. Westen: Dîca votesu pentru poziune, apoi acela nu o facu din puncte de vedere al politicei inalte. Voi sa accentuez, ca suntem gala de a predă intregul statu al ministerului pentru afacerile externe, si ca in dieta sa da ocazie, de a ne otari ca sa mai tienem si de aci inainte agenti diplomatici seu sa-i delaturam.

Noua nu ne ramane, decat a ne regula punerile noastre amesuratu decisjoniilor facute acolo.

Dep. Virechow se roga, sa nu se privisea tacerea lui satia cu ministrul de consumare si sprezava a espune mai tardi, anume la statul ministerului de culte, catu suntem de inaintati in liberalismu satia cu Austria (ilaritate in slang).

Diet'a Ungariei.

In siedinti'a (casei de susu) din 4 Decembre se primesc legea unionei pentru Transilvania asemenea si modificatiile facute de senatul imperial la lege de inarmare; mai incolo se mai primesc urmatorele legi: despre pensiunile comune, despre controlul datoriei inca neotarite si in fine despre espropriatione pentru Bud'a Pest'a.

Iara in siedinti'a (casei de susu) din 5 Decembre se primesc dupa unele discussiuni leggea interconfessionale dupa testu prin majoritatea voturilor, eara propunerea comssiunei ramane in minoritate.

In siedinti'a (casei de josu) din 5 Decembre vine dupa asternerea unu projectu din partea lui Bobory si a altui din partea lui Deak, la ordinea dilei projectulu despre regulamentul casei din carele se primesc in siedinti'a acela cu putine modificatiuni Cap. I si II. — In fine prezinta ministrul presidinte cont. Andras si legile sanctionate de Maj. Sea, despre scolele populare si despre inarticulare a episcopilor gr. cat. si despre drumul de servu in linia Oradea mare Clusiu.

In siedinti'a de ser'a a casei de josu din 5 Decembre se primesc projectul de lege privitoru la drumul de servu Tisianu si despre intrebuintarea imprimutului pentru drumul de servu cu putine modificatiuni. După acestea mai incurg unele proiecte si propuneti, intre care e si unul despre stergerea ligilor austriace din Transilvania.

Apoi urmeaza la pertractare legea despre bugetul anului 1869 si, trecandu-se intata la desbaterea speciala, se votaza ordinariul cu 151, 817, 100 fl. Era 163, 300 fl. se votaza ministerul de culte ca adusu pentru executarea legei despre scolele populare. Int'acela se prezenteaza de ministrul pres. cont. Andras si legile sanctionate despre inarmare, despre armata terrei si despre inarmarea poporului.

In fine se voteze estraordinariul din budgetu de 33, 641, 306 fl.

Apoi urmeaza acoperirea:

1. Ordinariu	147, 539, 600 fl.
2. Estraord.	25, 241, 205 fl.
sum'a	172, 780, 806 fl.

Remane deficitu in ordin — 4, 277, 500 fl.

Estraordin. — 8, 400, 000 fl.

sum'a 12, 677, 500 fl.

Siedinti'a (casei de josu) din 6. Decembre. Presedintele aduce la cunoștința, ca Maj. Sea va inchide deta in 10 l. c. Dupa unele intrepe atunci vine la ordinea proiectulu de lege despre competitia judecatorilor militari. Prelanga acesta se mai aduce unu projectu al minoritatii si se facu si alte propuneri in cehunea acela; sa incinge asupra acestora o discussiune mai indelungata, si in fine sa primesc prin majoritate projectulu asternutu de ministru spre desbaterea speciala.

Siedinti'a (de ser'a a casei de josu) din 6. Decembre.

Dupa autenticarea protocolului face, Berzenzechy intrebare despre interpellarea ce o facuse in privint'a castelului din M. Osiorheiu. Dupa

unele interpellanti din partea lui Valyi, Misericordia si Tissa se trece la ordinea dilei, continandose desbaterea speciala despre projectul de lege privitoru la cerculu de activitate al judecatorilor militari. La §. 2., carele dice, ca individuali militari sunti supusi judecatorilor militari sub totu decursulu timpului loru de servit, tomai si candu nu se afla in servitul activu, se incinge o discussiune mai indelungata, nesindu toti multiamiti cu dispositiunea acela. Cu totu acestea inca nu se otares-e, ci decid-re a asupra §. acestuia sa amana pre siedinti'a urmatore.

In fine se primește modificatiunile facute de cas'a de susu in privint'a legei de espropriatione.

Siedinti'a (casei de susu) din 7 Decembre

Presedintele aduce la cunoștința, ca seseuna dieta presinte se va incheia in 10 l. c. la 1 ora in cetatea regia din B'da. Se algi membri comisiunii pentru controlul datoriei inca neotarite. Se primește proiectele de lege de preincuiintările imprimutului pentru Bud'a Pest'a, si despre prelungirea validitatii artic. de lege 23 din an. 1868 pana la anul 1869.

Branu, 29 Novembre 1868.

Fara lumina, fara invetitura, fara cultura, astazi nu mai poate inainta nimenea in starea sa materiala. Totu poporele, totu nationile, caru voru a se tine bine, voru a spori in starea loru materiala, trebuie sa-si alba astazi de baza luminarea mintei, cultura inimii seu mai in genere disu sa o sa. — Dupa cum este cu unu popor, cu o natione, totu Asia e si cu unu satu si chiar cu individul; elu ca sa poata prospera intru inavutirea sa materiala, trebuie sa poseda susu mentiuantele bunuri spirituale.

Nu voiu sa vorbesc cine scie de unde, ci chiaru de unde m-am nascutu, din satul meu propriu, si de unde prin urmare cunoște banișorul cercuitarile omenilor nostri.

Intrebe ori-cine pre locutorii din tara barsei, cum au statu branenii in privint'a materiale inainte cu doua-dieci trei-dieci de ani? Si sunt convinsu ca ve voru spune lucruri mari. Inainte abia cu doua-dieci, trei-dieci de ani, branenii posdeau turme de oi forte mari, hergheli de cai, cirede de vite cornute; o singura familia avea cate doua sau trei mil de oi, cate o suta doua sau si mai multe de cai, totu Asia si de vite cornute. Astazi insa cu durere trebuie sa mărturisescu, ca suntu forte puteni, caru aru avea numai doua sute de oi, ba ce e si mai tristu, fiii, ai caroru parinti aveau oi cu mille, astazi nu au nici chiar dieci.

La asta perdere co'osile, la asta degenerare din di in di, nu e de vina negrigea loru, nu nici decat, ca temporile cele grele ce i-au apesat de vre-o doua-dieci de ani incoc, stritorarea locurilor de pasinu; pentru ca pre candu inainte cu doua-dieci de ani, turmele branenilor si a altor oieri transilvani pascian prin livele si munti Turciei pre caru i arandu cu unu pretut bogatul, astazi candu nu le mai e tertatu a trece cu vite pre acolo, suntu restrinsi a-si iernat si vravitele loru pre pamentul Romaniei, unde trebuie sa se vorbeasca forte multu. — Acela dura e starea actuala materiala a branenilor.

Si ore n'aru si vre-unu remediu, prin care sa sunt putut inaltia ierasi la statul de mai multe? Eu cred ca este! si cred ca voru fi de parerea mea toti cei ce voru cu acela foia. — Remediul acesta e scola. Ea singura e capace de a pregati pre omu de Asia, incat sa se scie asta ori-unde, sa-si ajute ori in ce stare aru fi elu, sa economiu de pamentu, de oi, sa meargiasu. Scola este, carea pre langa cultura mintei, nobilisarea animei i ajuta individualui si oricarei societati a se inavuti si materialicesc; scola e in stare a invetia pre omu cum poate face ca si stancile sa-si aduca folosu, sa-si produca fructe. E exemplu la acela ni suntu nemtii din Germania, carei duc pamentu cu spinarea pre sghaburi, le acoperu, semena bucate, si in fine osteneleloru se recompensa prin codreaza celor, si astfelu ei nici localu celu mai bun nu lo lasa nefolosu. — Dara ce sa mergem noi prin tara nemtisca, sa riviomu numai la coloctorii nostri sasi, si sa-i vedem cu catu de bine stau ei in privint'a materiale; si cae i-au pusu pre ei in o astfelu de stare, decat numai scola, caci ei au iubit scola, sau interesu de ea, o iubescu si se interesada de ea si astazi.

Astazi dura branenoulu fara scola nu se mai poate inaltia la statul acela in care a fostu; de ore-ce astazi suntu alte tempuri cu multu mai grele decat cele mai dure. — Pece ca multi sunt sa me intrebe, ca avem scola? La care respondu, ca pre langa scolele de prin comună mai avem una si o scola centrală cu doi invetitori. Dara intrebati-ma cum e cercetata aceasta scola din orma? — forte reu. Sunu atâi mii de locuitori in Branu si abia vei afla in ambele clase 35—40 scolari. — Cauza dintâi a unei astfel de frequentari nu poate fi altu ce va, decat aceea, ca branenii reprivindu inca in trecutu ca si intr'unu speolu, sa seducu si creda ca poate acele tempuri trecute se voru mai intorce si cu invocarea loru se va schimbă si starea loru presinte, daca totu acestea pentru ei suntu numai iluzioni — A doua pentru ca ei nu cunosc frap ele cele dulci ce le produce scola. — Le suntu dura de trebuita astfel de individi, caru pre langa aceea ca au zelul si scienta de a inainta pre continuați si consantati sei, suntu si intr'o pozitune de Asia. Si cine au sa fie astfel de individi, decat preotii si invetitorii. Ei suntu chiamati, ba suntu datori a lumini pre popor, a lu indemna de a-si tramite copiii la scola, aducandu-le aminte, capacitatea-i, ca catu de usor pot sa scola sa inaltie pre omu dintr-o stare misera in altă bona. — Dara unu do ei dovedescu chiar contrariu, caci amu auditu preotu discendu: ca ce sa inv tie toti la scola, caci de se voru face toti preotii apoi cine sa fiu si prostu. — Eu sun ca unu preotu are datorintia a da indreptarul bonu poporenioru si, a-i indemnă la totu lucrul bonu, intocmai ca unu parinte pre fiii sei, caci deca unu parinte trupul sau pără grije de familiile sea, intreprinde orice pentru de a o vedea prosperandu, cu catu va fi mai sănta datoria unui parinte spiritual. — Asia dura ei suntu acei barbati si apostoli a-i poporului cari sa-i deserteaza sa-i lumineze intre totu, prin urmare si intru aceea a cerca scola ca pre locul acela carele le va fi de indreptarul in tota vieta; atunci numai se potu nomi scola pamentul luminii lumii, atunci suntu demn de frumosul nume Parinte. Asia scindu toti preotii si invetitorii nostri, poporul nostru branenu se va descepta, va incepe a umbratisa scola cu totu puterile, dupa aceea unu din ei in seriele, de ore-ce noi branenii nu avem locuri pre cari le sunu putut cultivat, nefavorindu-ne nici limba chiaru. Ai-a numai vino putut ajunge acolo de unde sunu cadiutu, Asia ne vomu face omeni avuti, carea o dorim cu totu.

IIariu Plotogea.

Meseriele si scientiele reale a nu le perdem din vedere. Avemul Lipsa mare in tara de ingineri, tehnici, masinisti etc. si toti voru trebui sa vina din strainatate. Cauza este ca nu avem noi omeni de specialitate de mai susu, cari suntu imprimate cu salarie bune si pentru cari nu trebuie atat de prese. Nu poti suna decat sa aprobarsu direct unea ce o da dui corespondinti branenilor, pre carea cu adusele de mai susu o recomandam tuturor românilor. O impregnare mai adaugem. Amu observat ca pre pateni se aplică la comerciu. Ce va fi cauza nu sunu. Dara vedem ca acei neguitori, cari numai pre langa negarea numelui, nu si a animei, de români, putura in trecutu sa umbratisieze acestu ramu de industria se impunetă totu mai tare, pre candu aru si sa crește. Unu neguitorii harnici are vietua cea mai placuta si imparatul pregatirei e scutu si de indata impreună cu castign. Poporul nostru se raceteaza, aru si ratine economică natională, sa nu naduleasca numai la specialitatele unde are sa cheltieze multu părăsi castiga cunoștințele necesare si unde pre langa recastigă prea putinu sa aiba a cheltui numai multu si mai departe.

Red.

Cuventarea deputat. Aleșandru Mocioni in siedinti'a din 28 nov. a dietei ung. desbaterea causei de naționalitate. (Capetu.)

Dar, On. Casa! deca proiectul minoritatii orasans la inițiativa unor asemenei județie, sa condamne pre individualu a fi serbu, român sau nemtiu: apoi proiectul binemeritatului deputat alu Pestei trece peste acestu obiectu, trece pe-te tota procedura, peste totu forurile judecatorilor, si pre fiecare individualu din tara lui condamna de a dreptulu de magară. (ilaritate.)

D. ministru de instrucțiune disc ca "recunosc oymea prin provocarea la Belgia si Suisse" re-

spectivii n'au similitu loculu ci numai timpulu; căci acele relații au existat cu multu nainte de una mină de ani.^a

Eu încă amu provocat la Belgu și la Sotier'a, d'ci cauta și respondu observațiilor lui ministru. La Belgu amu provocat că sa demistru cumea egalitatea de drept nu este în opusitione cu unitatea și cu ideia fundamentală a statului. — Amu provocat la Sotier'a, la statul federalu, la cantonele sele de populații diverse, că sa demistru ca efectuirea egalei indreptățiri nu este imposibilitate ci tocmai saptă.

Contra acestoră d. ministru mi dice că amu simioti cu veri una mii de ani. Sa nu fie cu superare dui mini-tru, dar nainte cu una mină de ani Belgu și Sotier'a neci au fostu pre lume, necum sa fie avutu relațiile pomenite.

A provocat d. ministru la asemenea ce existe între concepțele religioanei și cele ale națiunilor. Acăstă nu se poate trage la indoială, căci de să aceste două concepțe diferențe în esență și cuprinsă lor, d'ci convingu totuști la origine, la elepte și la rezultate, — căci ambele au natura identică domitorie. Si tocmai d. ministru va scri mai bine cumea ideia libertății religioanei nu s'a realizat deplină atunci, cându în urmarea frcătilor religioane s'a prochi matu libertatea conșientiei; și cumai atunci cându pre lângă libertatea conșientiei și cultulu divinu publicu — s'a asecurato și indreptățirea singură celoru confesioni că atari. Si precum interesele religioanei nu se potu multiamă pre bas'a individualui, totu asă pre tensiunile națiunilor nu se potu multiamă pre bas'a individualui ci numai pre bas'a națiunii.

Dice d. ministru cumea civilizația periclită naționalitățile; și aduce totodată cumea acestui pericol nu-lu vomu potă incunigură prin aceea cumea pre singură cele naționalități le vomu înveli în legături că pre munii și apoi astfelu le vomu depune în cam reale de morți ale municipiilor.

Acăstă e adeveru, dar noi nu vremu sa depunem naționalitățile în momentu că pre munii, ci dorim că națiunile vie sa se prin legi recunoscute și asecurate că subiecte de drepturi. Dar d'ca protecția minorității depune în mii în camerele de morți ale municipiilor; apoi d'ci altă parte potu îndrasni a o spune cumea proiectul majorității îngroapă în crîpa din pramida și premiată ungurescă, îngroapă nu numai ci națiuni vii.

D. ministru de colte dice că nu există acea fortă său putere, carea să-lu misce de pe terenul concursului liberu. — E bine, numene nu se unescă într-acăstă cu o dorință mai sincera de cătu mine, de cătu noi cari subscriseam proiectul minorității. Dar tocmai concursul liberu și ore condiția prima că ori sa nu dămu numenii scotu legalu, ori să-lu dămu tuturor'a în me-ura egală. Acăstă e ceea ce se găsește în proiectul minorității și carea — precum amă mai disu — lipsesc din alături majorității. (Recede) D'ca doresc onoarătă casă, sunu găză recede, căci nu vreau sa abuseză de stimulă ei atenție. (Sa adămu! Sa audim!)

On. delegu Colomanu Tisza a tinență o cunventare multu eloante, precum vorbesc dsa pururea. Cu argumente agreabile a datu nașvăa peste proiectul minorității. De-mi va fi iertată voiu exprime o modestă dorință, a-să doră istetă să măcar pentru o minute, că să-i potu respondă. A disu d. deputat Tisza că densulu nu vre se-si baseze cunventarea pre teori'a de o nouă cuceritorie și națiuni cucerite; și apoi ni spuse că mai vor tosu trei acuzații sau facili proiectului de la comisiunea centrală. Prima că cuprindă suprematia magara, a doua că dă privilegiu, și a treia că decretă moarte națiunilor.

Suprematia, carea în proiectul comisiunii centrale a secordată prin legături voiescă a o se să dicen' că națiunei ungurescă atâtă pentru n'eroșitatea ei căto să în urmarea unei culturi superioare și a averilorlori i compete dreptulu d'ă avă limbă sea de oficială în centrul și de mediotără. O asemenea suprematia legală — iasă și n'a denegă că nu e legală — d'ce că și-a de faptori naturali nu numai numerulu, ci și cultura mai nălă și avrea. Dar mi se pare că prin acăstă d. ablegă și-a contradisut insuși căci de să potem face legi cari să iee în considerație nu numai numerulu ci și avrea, de securu inse că atunci legături, cari din cauza averii facu deschisă într-o certă și ceta enă — nu mai corepondu egalițatei de drept, sunu privilegie.

Dice d. ablegă că nu să'r fi opusu intru să recunoște legalitatea națiunile de subiecte juridicei d'ca n'ar fi audiu cele d'ce de mine cându trasei paralela între națiuni și între corporațiile instituite prin asociere libera. Dar, On. Casa I d'ca mi va concede d. ablegă, că au fostu bine d'ce, apoi va trebui să-mi concéda și acea că realizarea naturală a acelor' nu se va potă impiedica neci atunci, cându ar voi să le ignoreze oficialimente.

Ne a întrebăto onor. colegu, ca de ce portăm temere de acele prerogative legale ale națiunii magiare, căci națiunea magiară — d'ca vomu consideră macar numerulu ei — nu este în stare să ne magiariseze. Me impărtășescu la acăstă parere și tocmai pentru acă nu portu veri o temere despre venitorulu națiunii mele; dar de-ore-ce insuși d. ablegă vede că magiarisarea nu e cu putință, precădu că sa pune en securea la unu lemnătău de grăsu unde scie din capulu locului că nu va ispravi nemica.

D'ca acestea, On. Casa I astădi nu-mi mai magurescă speranța că majoritatea ar primi proiectul minorității (măscare), dar ună mai amu de observație, d'ca cumea cestiușa de să se va decide astfelu, totu nu va fi deslegată, și de aceea doresc că — d'ca cestiușa nu se desleghă — să d'ce D'ienu sa traiu într-o cercușantie și relații de atare natură, că sa mai potem reveni la cestiușa, mai tardu d'ca să mai avem odată ocazia, că sa nu-ni-o deslege altul: căci de-ni-ar deslegă altul, acătă de-legare a buna semă ar fi astfelu, în cătu n'ar multiamă neci pre cei ce nu suntu de o parere cu mine, neci pre soții mei de credință. Cestiușa de naționalitate s'a asemeneau a dese ori nodului gordianu. D'ce nu se ferescă de cutare Alessandru alu 2-le, care sa taie nodul cu spada. (Apobări din partea deputatilor naționali.)

„Albin'a."

Principalele române unite.

(Urmare din cuv. d. Bratișov, ved. nr. 99.)

D-lor, i-mi va dice cineva că sunu imprudente că să respondu la cartea rosie; că potă sunu presuști osu, d'aceea viu să-mi rediciu unu piedestalul în cătu sa me potu său la înaltămea D-lui de Beust că să-i respondu. Nu, D-lor, ca este o necesitate nascută în mine din o mare grija, vedîndu pre Siebelu cabinetului unui imperiu statu de mare și puteru, pre D-lu de Beust, omulu celu mai inteliginte și celu mai curațosu, că e a mersu cu curagiile seu pâna a compromite esențială regatului Saxoniei în resbelul diu urmă, vedîndu cum unu asemenea omu potă sa se împărtășească, cându unu Statu nascutu de ieri, care abia a începutu să adune elemente de întărire că să-si conserve esențială, vedîndu cum D. de Beust s'a sprijinu și de unu său să jumătate nu se occupă de cătu de acelui uriasin care se redică în ficiu și cere o armă permanentă de 800 mii de omeni, amu credință cu trebue să ne îngriju. Sa ve spunu dreptu, d-lor, a fostu să o necesitate personală care a venită să a adaugăt la alie motive care m'a facut să me retragă de la putere: a fostu că se resușu să en odată, să potu vorbi fără sa amu nici o respondere către nimene și să nu compromită guvernul tieri.

Un Imperator mare, care are atâta miliōne de supusi astădi, cându se coronează rege alu Ungariei, Dlu Beust îl pună sabău în mâna, și elu taie în patru părți ale serului, și promite să coce reșea tôte tierile cari au tinență de corona St. Stefanu, noi însă nici nu ne amu îngriju, nu ne amu culcatu săra cu mai multă grija nici ne amu sculat d'niția cu mai puina multiamă; amu disu că acăstă este o formula, la care tiene imperiul Austriei, fiindu că este unul din imperiile cele mai tradiționale, și tiene la tôte formabile, chiar și la cele care nu mai potu avea adi nici o însemnatate. D'ca D. de Beust nu face asiă, elu se spărie, sunu alarmă în Europa întreagă, cere o armă permanentă de 800 mii omeni, și d'ca Dlu Condiano a trasu sabău din teca! (aplause..)

S'au facut manifestări de pangermanism, unde și drapelul nostru a fostu bagat și plimbăt la pre știrile, și noi nu ne amu îngrijati; la noi sunu emisari unguri, se plimbă prin tiera și nu le dicem niciună, ba încă le dămu de mancare, și de beutura. Ei bine, cumu diceam Dlu baronu Eder, „parca noi amu și unu colosu și Austria o putere mică și de căte ori ne miscămu ve e tema sa nu ve strivimă.“ Vedeti că nu e lucru seriosu. Prin

urmare, Dloru, grija pentru grija, frica pentru frica, deo si eu cumu se dice „frica la mine, frica la tine, frica la noi la amendoi.“ Si d'ca nu intieleg cum dlu de Beust s'a sprijinu fund-ca d. Condiano a trasu sabău (ilaritate) și nu sabia, — pentru că dlu nu mai are sabie acum — ci sunu că trasu pén'a, atunci să ne fie permisă să ne îngriju să ne temem să noi la rindul nostru ca Dloru nu au gânduri bune cu noi. Desfășu că Austria sa dovedește o singură urmă de ale noastre peste Carpati, sa dovedește unu singuru luptă nu numai alu guvernului, ci alu oricărui particular, ca a mersu sa tulboare linistea Austria, și cându noi amu remasă prudentă la ce să le fie tema? Austria, putere mare, care este astădi marginita despre Germania, nu va căuta să se deschide locuri de desvoltare în partea opusă unde crede a gasi o mai puina rezistență? D'ostă sechii dloru, ca armată Austria mesura tăia cu lantul și astfelu putem crede că cui i-a fostu săme-i, i pote fi și astădi; năou ansa nu ne poate fi săme sunu învețat cu saraci.

Se mai dice dloru în cartea rosie că ne arămănu peste mesura să ca prin urmări n'avem înțintuni bune, n'avem înțintuni numai de aparare, ci și de agresiune se intieleg. Mai este anca o frasă totu în cartea rosie relativă la Serbi, unde se dice că guvernul Austriei vede cu multă irezistă Serbi se interesează și cresce puterea în proporție cu mălcările ei, fiindu-ca suntu aceste elemente care sa credință, — după propriile cuvinte ale dlu Beust, — pentru viitorul imperiu turcesc.

Ei bine D-lor, de ce ore cea-a ce este bine pentru Serbi, nu este bine pentru România? De ce Serbi cari suntu înarmati pâna în dinți, și astăda o serie tôte lumea, nu îngrijescu pre nimeni? și de ce pentru noi, cându din nenorocire numai amu votat unu proiect de lege, că sa ne organizăm puterea armata, d'ca nu totu atâtă pre cătu Serbi, deo pre jumătate, de ce noi, care nu avem nici o pusica pentru 50 Români, ne armăm peste mesura, pre cându Serbi a avendu potă ună și două puseci de fiecare Serbu, nu este pre armata?

D'ca ce me îngrijescă mai multă este că s'au facutu administrației trecute impotări, ca este instrumentul intereselor straine. Care suntu dovedile? N'a venită cartea roșie că nici o altă dovedă de cătu ca pușcile cu acu, pre cari le am comparat la guvernul Prusianu ne au venită prin Russi. D'ca D-lor, ne vinu tunuri și munitioni de resbelu prin Austria; și judecându totu astă felu Russi ar fi trebuit să dică că suntem instrumentele Austriei; d'ca acele arme și munitioni trecu prin Turcia, că suntem instrumentele Turciei. Prin urmăre, noi cari suntem încunigăriți de aceste puteri, ori pre unde ne aru trece armele vomu să așezăm de instrumente ale aceleiai puteri; astă felu încătu vomu să posu în posetine de a nu ne mai pută arma nici o-dată căci fiecare ne va acușă. Cu Austria și cu Turcia amu cochetat multă vrăjă; cu Turcia și astădi chiar și facem mari servită, pre cătu cu Russi pâna ieri sunu luptat, și n'au închetat de cătu atunci, cându n'au mai fostu amenințați de densa.

Ni se dice de ce pușcile să nu vă prin Russi? Făndu-ca, cumu amu respunsu, și baronul Eder, ducetă va în Prussia, căutări registrele matricule, și vezi vede că pușcile acele suntu scos de din fabrică din Dantzig, și liniște că mai drăptă că sa vie dela Dantzig în România este prin Russi. Russi a acordat guvernului nostru acea autoritate iată, pre căndu cu Austria trebui să mai acceptăm înca 5 și 6 luni, pentru că trebuie multe formalități, administrarea ei fiindu complicată, pre căndu în Russi a datu imperatul voie să armăle au trecutu.

În urmă, d'loru m'am simtitu sericitu cându amu fostu înscrisi în tău sunu armă. Mă antăiu pentru că Suveranul Franciei o scăi; prin urmă nu era imicu complotul pre subtil ascunsu, cumu dice d. Beust, și poi pușcile trecându prin Russi și prin acăstă să rediciu o grija pentru care tôte viță ne-am luptat; caci scăi că atunci, cându vineva și speriau o data se teme apoi și de o umbra. De căndu Russi a lăsatu să ne armăm, ne'a asurăratu prin ecăstă, că nu mai are înțintuni să ne cuceră; El amu fostu să te sericitu ca ne'a datu acăstă dovedă, și a-să doră că și Austria să facă totu asiă, că sa ne probeze că nu mai are nici unu gădu asupra noastră; adeca să ne lasă cu to-

tolu liberi d'a ne armă, pentru ca nu România aru puté sa facă ombragiu unui imperiu asiá de mare că Austria.

Dara, domnilor, noi amu mersu mai departe cu prudinția. Când o sora a mea este maritata, nu amu dreptulu să me ducă sa me amestecu în menajulu seu, nu amu dreptulu sa facu celu mai micu pasu, care sa pôta dâ banuiela sociului ei, ca a-siu voi vre-o data sa aducu zizania și deshinare în cas'a loru. Insa, dloru, ore cându sotiu ei, cumnatulu meu, va merge pâna a o maltratá cu brutalitate, când o va trata că pre o sclava, cându scie că este dintr'ună sânge nobile (aplause multu prelungite) cându voiu vedea ca radica cutitulu a supr'a ei; nu amu eu ore dreptulu sa strigu, sa-lu oprescu dela acea crima? (Applause entuziasme indelungu repesite pre tóte bancele și in tóte tribunile). Ei bine, dloru, amu mersu cu prudinția pâna la lassitate, fiindu ca amu nabuștiu in anim'a noastră acelu tipetu (Applause vii).

Vecinii nostri magiari sciu, D. Andrassy, d. Klapka și reposatulu Teleki, a cărui tierâna o aducu de martura, sciu și potu spune ca noi, chiar cându eramur pre terenulu revolutiunariu, cându luptâmu atâtul pentru noi cătu și pentru densii in 1849 in mijlocul Parisului, chiar atunci n'au gâsitu nici unu cuventu, nici o idea din partea nostra, ca voimur sa cucerim Transilvani'a, și nu le-amu cerutu altu ceva decâtua sa fia consecinti cu principiele cari le declarau lumei, și cu drepturile cari le reclamau pentru densii, adeca sa dea și românilor acelesi drepturi cari le dau și celoru-late națiuni.

Acesta conduita a vóstra putea sa le serve de chizasia, de asecurare, fiindu ca atunci nu mai eră dreptulu istoricu, elu eră ruptu de revolutiune și cu tóte aceste n'amu voită sa avemur altu limbajiu și alta conduită; pentru ca ne-amu disu: suntemu putieni, 5 milioane numai in România, dara sciumu ca nu aglomeratiunile suntu acelea cari facu puterea onui statu, ci unitatea și desvoltarea lui in civilisatiune. Ne multiamu sa simu tari prin principiele noastre ce la infatisâmu, fără sa ne mai uitâmu la nimic'a afara din tiér'a nostra; insa le-amu disu: este in interesulu vostru sa fiți consecinti cu principiele vóstre; sa nu umblati a dâ satisfactiune unor traditiuni ale trecutului, sa nu ve creati greutăți cari potu sa ve pună într'o di in periculu.

Ei bine, dloru, care omu, cându pre terenulu revolutiunariu este moderat, venindu la putere aru și mai esaltatu, cându scie cătu de grea e respunderea faptelor sele? D-nii Andrassy, Klapka și Türr, acum doi ani venira in București inaintea bataliei dela Sadov'a că sa trateze cu noi, si nu le-amu cerutu nimic'a nici atunci, cându puteamur reesi, nici atunci nu le-amu tienutu altu limbajiu decâtua acel'a de mai inainte; cum dara au crediutu, dloru ca astadi fiindu la putere a-siu punseu in jocu esistint'a nostra națiunale că sa alergu dupa teorii, ori cătu de sublime și legitime aru și ele? Vorbindu de unguri i-mi aducu aminte de ceea ce i-mi dicea unu englesu alalta-ieri — nu o persóna oficiale, unu consulu, nici unu interesatul la podurile de feru seu alte intreprinderi, — unu englesu cu totulu desbracatu de ori-ce interesu și care judecă lucrurile cu sânge rece, dupa multe întrebări ce mi-a facutu, mi-a disu: „Seii ce efectu i-mi facu acestea? I-mi aducu aminte de fabula lupului care caută gâlcéva mielului ca-i turbură ap'a. Asiá suntu și vecinii d-v. satia cu România.“

Eu, dloru, a-siu dice lupului ca sa-si aduca aminte ea Ségure cându vine la istoria românilor și incepe dela fundarea Romei, dice ca la celu din-tâi pasu alu romanilor s'a vediutu ca ei suntu pui de leu. (Applause sgomotose și repesite).

Noi, cum amu declaratu, avemur elemente de fericire, și deca vomu fi vrednici, vomu fi adeverati stranepotii a-i Romei. Vomu sci 5 milioane cum suntemu sa ne facem unu locu in societatea statelor europene, astfelios cum altii nu potu sa si-lu faca, de-si suntu mai multe milioane.

Sa fia sigure statele vecine, care au fericit'a vointia de a ne pună in positiune sa le dicemur frati nostri, — frati cum le dicemur serbilor — ca nu voru avea nici unu subiectu de grija din partea nostra, dara sa nu uite ca atunci cându voru voi sa injunghia pre sor'a nostra de dincolo, care este maritata cu densii, sângele ei le va scopi fruntea și mai curerdu seu mai tardiu Francia și Rom'a, cându capitolulu va domni iéra asupr'a Ita-

liei, i-si voru recunoscă sângele pre fruntea injunghietorilor și nu voru lasă pre stranepotii loru sa piéra, (aplause entuziasme repesite in sala și in tóte tribunile).

Acum dloru, sa ve citeză unu micu incident din care ve-ti putea vedé cătu d. de Beust, care astadi este organulu Ungariei, este de nedreptu, și cătu este de orbitu cautându-ne gâlcéva, suptu pretestu ca amu fi adusu arsenale intregi și ca acesta arsenale ne vinu din Russi'a. Diceamur bătronului Eder, cumu poti d-ta sa fiu unu singuru minutu in erore asupr'a celor ce se petrecu in România? D-ta care că omu politici esci de atât'a tempu in România, d-ta care esci consulu și ai unu servitul in România multu mai vechiu in personalu, și mai inamovibilu decâtua governului tierei, d-ta ce ai in fia-care orasieu căte unu staroste, căte unu sub-consul, iéra nu unu politiciu cum amu eu, venitul de ieri de alalta-ieri in administratiune? d-ta care poti sa cunosci tóte căte se petrecu in România, cum poti sa relatezi asemenea lucru, și sa ne dai alte qualificări decâtua acele cari ni se convinu? Li spunem acăstă pentru ca in data ce au inceputu sa vie armele, au inceputu și raporturile oficiale, și astfelios eata ce dice raportulu din Iassi alu dlui consulu: elu dice ca au sositu in România la Radauti 90 de colete și acăs'a este și la carteza rosia in limb'a germană și tradusa in cea francesă in diuarie. Sciti inşa ca o coleta nu cuprinde decâtua 25 de puseci, prin urmare 90 de colete căte 25 de puseci, sau 2250 de puseci. Alu doilea transportu căte de 130 de colete care facu 5250 de puseci. Si aci observati ca se pote vedé chiaru in arsenalele noastre, ca jumătate din colete erau pline cu cartusie și fulmine, care cuprindu mai multu locu decâtua puscile. Dara d. consulu spune ca i-a declarat d. prefectu d. de Botosani ca suntu 50 de mii de puseci; deca se pote sustine acăstă ca 50 de mii de puseci se potu transporta cu 44 de cara, căci unu transportu a fostu de 19 care și cel'a-laltu de 25. Ei bine, d-lui spune ca astfelios a declarat d. prefectu de Botosani și apoi dice ca d. Brăteanu mi-a spusu ca suntu numai 25 de mii cumpurate. Cumperate dloru, iéra nu date. N'avea d. consulu decâtua sa numere coletele; și sa scie ca nici o coleta in nici o tiéra din lume nu contine mai multu de 25 puseci; deca aru și facutu atunci societatea aru si vediutu ca d. prefectu a facutu că copilul teribile: căci copii teribili din odata ce vedu ca se teme cine-va de ei nu-lu mai lasă in pace nici dî nici nöpte, și că sa inspaimenteze, spune lucrurile de o mie de ori mai mari de cum suntu in realitate. Asiá a facutu d. Hasnasiu de Botosani, a vediutu pre consule, pre subconsule, pre staroste pre toli impiegatii consulatului Austriei sperati, a vediutu ca se punu toti agentii, se insira toli dragomanii, tote agentiele pre drumulu celu mare, și atunci a facutu că copilul teribile și a voită sa-i speria, și agentii a patit'o că istoria și granului, cându venea cu perulu vilvoiu in satu dicendu ca i-a esită o suta de lupi inainte, dara pre urma s'a dovedită ca erau numai frundiele care se miscaseră de ventu.

„Cum voiti acum sa nu credu eu ca nu este unu scopu ascunsu, cându o imperatia asiá de mare, cu unu personale asiá de mare — unu personale care cându noi amu indrasnită sa dicemur ca nu suntu adeverate cele ce anuntia, a datu alarmă in tóta Europ'a — afirma ca suntu persecutiune contra israelitilor in Moldova ca s'a innecatul evrei in Dunare, ca s'a torturat și violatul femei. Amu disu ca acele notificări nu suntu basate pre adeveru, — ca altulu este scopulu, și pentru acăstă Austria a facutu o cestiu importantă din denunțări neadeverate. Amu indrasnită sa punem in dubiu adeverului arătorilor dloii Dragomano cutare, său cutare, sa respingem acușările ce ni se facă de conspirații cu muscalii, etc. amu voită sa arătăm ca dd. consulul a putut sa se incele insusi, precum in locu de 3500 puseci, au spusu ca suntu preste 50 mii, inşa totulu a fostu indesertu. Sfarsiescu, dloru, cu partea acăstă.“ (Urmărează apoi cele ce privescu bandele bulgare care arata ca n'au esistat.)

Varietăți.

** Situația protestantilor in Turcia. N. G. Kirchenzg din Berlin descrie după o corespondință din Turcia publicată in A. Allg. Ztg. starea protestantilor e-

vangelici din Turcia cu colorile cele mai posomite. La inceputul corespondinței se amintesc de iacerarea unei colonizații germane la muntele Carmelului in Palestina. 800 familiile suntu de a se asiedea acolo. Corespond nu crede in rezultatele unei astfelii de întreprinderi, pentru că se în Turcia totu e putredu din capu pâna in talpi. Niciodată, caru anăsinitate cu turcii nu se potu dezvolta. Prelângi acestea turcilor nu le place să se mai immobilească elementele straine. Cu deosebire de religiuni straine se ferescu pre cătu se pote, că sa nu aiba conflicte cu puterile europene. Catolicii dice, au mare norocu cu Francia, care are mare ierarhie la Pórt'a otomană și din respectul cărei pasii turcescii capata minte. Protestantii inse suntu espusi, cu deosebire dela 1864 incocă, pressiunilor celor mai mari. Mai multe aveau drepturi corporative in imperiul întregu, deca formau o comună, aceste drepturi suntu acum calcate in piciore. In Aleppo au cerutu drepturi politice și au fostu respinsi forte uriti. In alte parti deca au facutu scole și leau demolat și postiutu și după multe necesari abia la patru ani au capatatu voia a-si radică alta scola. Abia inca s'a fostu pusul fundamentalul celu nou și plebea fanatică l'au resipit. Resipitorii s'au mantuitu cu aceea, ca „neexistându nici o scola, nici nu o au pututu resipi.

Cu colori forte vii descrie cor. tractamentele cele aspre, ce au sa le sufere protestantii pentru contribuționile cele mari ce li le impună pasii. Camilatatea se maresce prin aceea ca rom. catolici atită pre turci asupr'a loru. Ramul turcesc aliantiei evanghelice s'a adresat către reprezentanții puterilor protestante Americă, Anglia, Prussia, Olandă, și Schwedia, că sa mijlocescă la regimul turcesc o imbunătățire a sortiei protestantilor. De alta parte inse recomandă cei cu influență, ca nemții să se sădea acasă și să-si caute subsistinția acolo. — E de însemnatu cum nemții o națiune pre o culme asiatică de înaltă a civilizației, punu asiatică de mare prețiu pre religiunea loru. Aru fi bine că noi români sa nu perdem din vedere impreguirea acăstă.

* * Adunarea generală a „Reuniunii sodalilor Români“ sa va tine Dominecă in 15 Decembrie a. c. Membri din locu și departare sea avisează prin acăstă pentru conformare.

22-3

Concursu.

Pentru ocuparea posturilor invatațoare din următoarele comune sa eschide concursu pâna in patru Septamâni după intenția publicare esita in acăstă foile.

- Berzava cu salariu de 157 fl. 50. cr.-6. și nici de grâu, 6. de cucuruzu. 30. Centinari de fenu, 12. orgii lemne de focu.
- Ilteu, cu salariu de 120 fl. 9. sinici de gran 9. de cucuruzu, 2. mesuri de madiare, 30. centinari de fenu, 12. orgii lemne de focu.
- Monorostia, cu salariu de 100 fl. 5. sinici de grâu, 5. de cucuruzu. 2. mesuri de madiare, 100. porțiune de fenu, 12. orgii lemne de focu.

Doritori de a ocupa acestea posturi, voru trămite concursele sele instruite cu documentele prescrise și adresate către Venerabilul Consistoriu greco-orient Aradului, la subscrisolul.

Semnatu in Totvaradă, in 25 Noiembre 1868.

Iosif Beliesiu
Protopr. și Insp. distr.
de Scole.

24-1

Inscriintiare.

Decidendum se vinderea fenu și olăvei adunate in bunurile metropolitane gr. cat. din Blasius și anume in Blasius 131 cara de fenu, 40 cara de otava, in clai singuratic de căte diece cara, iera pre cumpări in patru locuri 112 cara de fenu in diece clai, — despre acăstă, voitorii de a cumpăra se inscriintă, ca vinderea se va intemplă prin licitație in 14 Ianuarie 1869 st. n. loco Blasius pre calea licitației, și ca să pâna atunci ori-cându se pote cercă fenu și condițiile de vendiare.

Blasius, 14 Decembrie 1868.

Economatulu bunurilor metrop. gr-cat.

Bursa de Vienna.

Din 7/19 Decembrie 1868.	
Metalicele 5%	58. 15
Imprumut. nat. 5%	64
Actiile de banca	657

Acte de creditu 131

Argintulu 119

Galbinnu 5. 73